

Дмитро Безубов

доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії вищої освіти України,
провідний науковий співробітник відділу проблем
державного управління та адміністративного права
Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України
(Київ, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7183-5206>
dbezzubov@ukr.net

УДК 342.9:351.78(4-6ЄС)

АДМІНІСТРАТИВНА АРХІТЕКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

АНОТАЦІЯ. Стаття присвячена дослідженню адміністративно-правових механізмів забезпечення суспільної безпеки в країнах Європейського Союзу як важливої складової системи національної безпеки. Розглянуто еволюцію правової системи європейської безпеки, що формувалась як відповідь на історичні травми, геополітичні зміни та пошук стабільності у складному міжнародному середовищі.

Відзначено, що сучасна архітектура європейської безпеки є неуніфікованою, багаторівневою системою, що поєднує нормативні, інституційні та процедурні елементи. Ця система не є централізованою в межах однієї організації, а функціонує як мережа взаємозв'язаних організацій, механізмів і принципів на основі спільної ціннісної орієнтації.

Систематизовано загрози і небезпеки для країн ЄС, які поділяються на зовнішні (міграційна криза, терористичні атаки, військові загрози) та внутрішні (зростання рівня етнічної ворожнечі, економічна криза, незадоволення політикою). Це дає змогу більш структуровано підходити до розробки механізмів протидії цим загрозам.

У статті запропоновано адміністративну конструкцію підвищення рівня суспільної безпеки, яка охоплює: конструктивну діяльність органів виконавчої влади, наукові розробки щодо алгоритмів забезпечення рівня суспільної безпеки, рівні протидії загрозам і небезпекам, рівні забезпечення безпеки суспільних відносин ЄС та кібернетичну безпеку. Всі ці елементи взаємозв'язані та залежать від конкретних суспільних відносин і стану внутрішнього середовища країн ЄС.

Запропоновано алгоритм розроблення механізму забезпечення суспільної безпеки, який складається з трьох рівнів: науково-теоретичного, експериментально-дослідного та практичного впровадження. Такий підхід забезпечує всебічний аналіз проблематики та дає змогу створити ефективні механізми протидії загрозам.

Виділено групи концепцій суспільної безпеки: особистісної (професійної) безпеки, державної безпеки та концепції тріади державної, суспільної та національної безпеки. У сукупності ці підходи формують концепцію "сервісної держави", орієнтованої на забезпечення комфортної суспільної безпеки.

Обґрунтовано роль безпекології суспільної сфери як комплексної галузі дослідження в рамках правових наук, що містить юридичний, психологічний, педагогічний та управлінський компоненти.

Стаття пропонує цілісне бачення адміністративної конструкції забезпечення суспільної безпеки як системи теоретичних, методологічних, організаційно-правових та управлінських заходів, спрямованих на протидію загрозам у всіх сферах функціонування суспільства країн – членів ЄС. Такий підхід не лише сприяє підвищенню безпеки сьогодні, а й гарантує прогресивний розвиток європейського суспільства в майбутньому.

Ключові слова: суспільна безпека; алгоритм; механізм; аналіз; загроза; ризик; середовище.

Правова система європейської безпеки формувалася як відповідь на історичні травми, геополітичні потрясіння та пошук стабільності у складному багаторівневому міжнародному середовищі. Протягом другої половини XX – початку XXI ст. на континенті поступово складалася багатокомпонентна правова архітектура, що поєднує інституційні, договірні та процедурні елементи регіонального безпекового порядку.

Розвиток науки адміністративного права в країнах Європейського співтовариства в умовах зростаючих глобальних загроз повинен забезпечити підвищення рівня суспільної безпеки всіх його учасників. Ключовим елементом до цього є виникнення нових загроз, небезпек і викликів країнам ЄС в умовах сьогодення. Станом на сьогодні можливо класифікувати такі загрози і небезпеки країнам ЄС: зовнішні загрози (міграційна криза, терористичні атаки, військові загрози) та внутрішні (зростання рівня міжетнічної ворожнечі, економічна криза, невдоволення частини громадян політикою окремих країн співтовариства).

Формальною точкою відліку в європейській правовій традиції безпеки вважається Вестфальський мир 1648 р., який започаткував принцип суверенітету держав і невтручання у внутрішні справи – основи, що стали наріжними в міжнародному праві. Водночас саме цей підхід і породив надалі кризу колективної відповідальності – кожна держава зберігала свободу дій навіть за умов порушення загального миру.

У другій половині XX ст., в умовах “холодної війни”, була створена Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) як унікальний майданчик для діалогу між Сходом і Заходом. Хоча її засади, закріплені в Гельсінському Заключному акті 1975 р., стали етапними для розвитку концепції безпеки (особливо в частині прав людини), ОБСЄ не отримала достатніх механізмів впливу: рішення не є зобов’язувальними; немає реальних санкційних інструментів; діяльність часто блокується окремими державами-членами.

ЄС протягом десятиліть еволюціонував від економічної спільноти до суб’єкта з елементами спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Поворотним моментом стало запровадження CFSP (Common Foreign and Security Policy) і CSDP (Common Security and Defence Policy) у рамках Маастрихтського договору 1992 р. Особливості правового статусу цих політик: а) вони мають міжурядовий характер, на відміну від наднаціональної логіки внутрішнього ринку; б) рішення ухвалюються одностайно, що знижує їхню оперативність; в) зусилля з оборонної інтеграції залишаються доповненням до НАТО, а не повною альтернативою. Однак саме ЄС виступає носієм ціннісної моделі безпеки, у центрі якої – верховенство права, демократичне врядування, захист прав людини та сталий розвиток.

Організація Північноатлантичного договору (НАТО) з часу заснування у 1949 р. функціонує як класичний союз колективної оборони. Основою є Вашингтонський договір, ст. 5 якого визначає: напад на одну державу-члена розглядається як напад на всіх; ст. 4 – що відкриває можливість консульта-

цій у разі загроз. НАТО, зокрема, має юридичну правосуб'єктність і чітко окреслену сферу дії; є єдиною реально діючою організацією, що може забезпечити військово-політичну безпеку своїм членам; водночас не охоплює всю Європу (Україна, Молдова, Грузія – поза межами гарантій). І хоча НАТО не є організацією ЄС, правовий зв'язок між ними посилюється через спільні операції, обмін інформацією, синхронізацію санкційної політики. Правова особливість НАТО – висока договірна дисципліна, чітка структура командування та здатність діяти поза межами території Альянсу, за мандатом ООН або за згодою приймаючої держави.

Правова архітектура європейської безпеки сьогодні є неуніфікованою, багаторівневою системою, що поєднує нормативні, інституційні та процедурні елементи. Ця система не є централізованою чи формалізованою в межах одного міжнародного договору або організації. Натомість вона функціонує як мережа взаємозв'язаних організацій, механізмів і принципів, що працюють певною мірою на основі спільної ціннісної орієнтації.

ЄС, хоча й не є класичною оборонною організацією, виконує надзвичайно важливу правову роль у сфері безпеки. Його зовнішньополітична й оборонна спроможність базується на:

- Спільний зовнішній та безпековий політиці (CFSP), яка визначає рамки дипломатичної, політичної та санкційної взаємодії ЄС з третіми державами;
- Спільний політиці безпеки й оборони (CSDP), що передбачає можливість проведення миротворчих і стабілізаційних операцій за участю збройних формувань держав-членів.

Особливість правової моделі ЄС – це поєднання політичних рішень із нормами первинного і вторинного права, які є обов'язковими для держав-членів. Водночас міжурядовий характер CFSP/CSDP обмежує швидкість і масштаб реагування.

ОБСЄ має формально невизначений міжнародно-правовий статус: її рішення є політичними, а не юридично зобов'язуючими. Водночас вона виконує функції моніторингу, превенції конфліктів, сприяння діалогу; є платформою для висловлення позицій і занепокоєнь, особливо в умовах гібридних загроз; залишається одним із небагатьох форумів, де представлені як західні, так і східні держави. Проте неефективність у випадку відкритої агресії (як в Україні) свідчить про обмеженість цього механізму без санкційної чи виконавчої сили.

Судові органи, хоча вони не є “класичними” органами безпеки, відіграють критично важливу роль у забезпеченні правової визначеності й прав людини у контексті безпекових викликів: Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) розглядає справи, пов'язані з порушеннями в умовах воєн, окупації, агресії (справи “Україна проти Росії”¹, “Грузія проти Росії”² тощо);

¹ Ukraine v. Russia (re Crimea) (Apps 20958/14 and 38334/18) <<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-235139>> (accessed 27.04.2025).

² Georgia v. Russia (IV) (App 39611/18) <<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-232000>> (accessed 27.04.2025).

Суд Європейського Союзу гарантує дотримання права ЄС, у тому числі у сфері санкцій, обмежувальних заходів, оборонного співробітництва. Отже, правова архітектура безпеки в Європі є складною, асиметричною і водночас потенційно ефективною, за умови злагодженої політичної волі держав-учасниць.

Базові основи для формування концепції забезпечення суспільної безпеки в країнах ЄС

Аналіз останніх подій у окремих країнах ЄС і напрацювання з проблем протидії тероризму дають можливість сформулювати базові основи для формування концепції забезпечення суспільної безпеки в країнах Союзу. Адміністративна конструкція підвищення рівня суспільної безпеки – це напрям розвитку адміністративної діяльності виконавчих органів ЄС і діяльності органів поліції та забезпечення національної безпеки окремих європейських країн щодо створення безпечних умов розвитку європейського суспільства та всіх ланок економіки, права і науки ЄС.

Адміністративна конструкція підвищення рівня суспільної безпеки складається з таких елементів: а) конструктивна діяльність органів виконавчої влади (поліції та національних структур безпеки); б) наукові розробки щодо алгоритмів забезпечення рівня суспільної безпеки; в) рівні протидії загрозам і небезпекам; г) рівні забезпечення безпеки суспільних відносин ЄС; д) кібернетична безпека – протидія загрозам і небезпекам у сфері інформаційних технологій. Елементи є взаємозв'язком між конкретними суспільними відносинами, що виникають і розвиваються за певних умов і рівнем безпеки суспільних відносин та стану внутрішнього середовища країн ЄС³.

Конструктивна діяльність у сфері забезпечення суспільної безпеки Європейського співтовариства є неможливою без наукового вивчення особливостей безпеки та ризику як невід'ємних складових у діяльності всіх елементів суспільної безпеки. При цьому зазначимо, що для такого дослідження одного наукового підходу недостатньо. Одним із головних завдань при розгляді категорії суспільної безпеки ЄС є розробка дієвих механізмів протидії та нейтралізації загроз і небезпек внутрішнього та зовнішнього характеру різноманітної інтенсивності.

Підвищення рівня суспільної безпеки ЄС має комплексний характер і передбачає вирішення правових, економічних, соціальних, психологічних та інших питань. Управлінські структури суспільної безпеки ЄС виконують при цьому організаційну, координаційну та мобілізаційну функції⁴. Загальна спрямованість діяльності із забезпечення суспільної безпеки Європейського співтовариства та її значення в системі державного управління зумовлюють особливе місце в системі управління суспільною безпекою: з одного

³ Д Беззубов, *Суспільна безпека (організаційно-правові засади забезпечення)* (Леся 2013) 76.

⁴ Д Беззубов та ін, *Трансформація та розвиток адміністративного права в умовах сучасного державотворення: навч. посіб.* (Леся 2014) 34.

боку, як її складової, з другого – як комплексу особливих якостей кожного елементу цієї системи. При цьому безпека розглядається як стан, коли ризик нанесення шкоди суспільній безпеці ЄС або втрати (збитки) обмежені певним (максимально допустимим) рівнем⁵. Сутність діяльності із забезпечення суспільної безпеки Європейського співтовариства як різновиду управлінської діяльності визначається як цілеспрямована система заходів адміністративного та управлінського характеру, що здійснюється окремими структурами ЄС та їх посадовими особами з метою зниження рівня впливу зовнішніх і внутрішніх загроз на суспільну безпеку Союзу до реального (природного) рівня.

Алгоритм розроблення механізму забезпечення суспільної безпеки ЄС складається з кількох основних рівнів.

Перший рівень визначає науковість категорії “феномен суспільної безпеки Європейського співтовариства” у таких напрямках: а) класифікація рівнів механізму забезпечення суспільної безпеки; б) визначення моделей взаємодії елементів механізму забезпечення суспільної безпеки; в) структуризація та оптимізація запропонованих елементів механізму забезпечення суспільної безпеки.

Другий рівень визначає можливість проведення експериментальних досліджень із забезпечення суспільної безпеки ЄС у напрямі: а) зміни діючих механізмів суспільної безпеки; б) інтеграції запропонованих елементів до діючого механізму забезпечення суспільної безпеки; в) вивчення можливих змін при впровадженні запропонованого елементу.

Третій рівень є практичним, на ньому визначаються остаточні варіанти впровадження змін діючої моделі забезпечення суспільної безпеки ЄС в: а) законодавчій базі; б) управлінні суспільною безпекою; в) оптимізації процесу взаємодії суспільної безпеки.

Згідно з Дж. Джовелл (J. Jowell), якщо основним критерієм рівня безпеки суспільства є економічний і соціальний елементи, то скерування механізму забезпечення суспільної безпеки повинно лежати в площині зниження економічних і людських втрат⁶. Основним результатом впровадження механізму забезпечення суспільної безпеки ЄС повинно стати зменшення втрат елементів суспільної безпеки при виникненні й функціонуванні ситуацій загроз і небезпек, зниження рівня економічних втрат і відшкодування збитків фізичним та юридичним особам, завданих діяльністю суспільної безпеки співтовариства.

Діяльність поліції, на думку К. Б. Клокарс (C. B. Klockars), є стабілізація структури суспільної безпеки Європейського співтовариства щодо впливу різних загроз і небезпек на діяльність суспільної безпеки, встановлення

⁵ Д Беззубов та ін, *Імплементация административного законодательства зарубежных стран в правовой простір України (теоретико-методичні аспекти): навч. посіб.* (Львів 2015) 99.

⁶ J Jowell, A Lester, 'Beyond Wednesbury: Substantive principles of administrative law' [1987] Publ. Law 368–382.

рівня “стійкості безпеки” всієї структури суспільної безпеки для подолання безпосереднього впливу небезпек та загроз у діяльності певних суб’єктів суспільної безпеки в умовах ризику професійного та позапрофесійного характеру, зниження рівня впливу небезпек та загроз на суспільну безпеку Союзу щодо інших суб’єктів права в системі соціальної та суспільної протидії правопорушенням⁷.

Суспільна безпека ЄС є багаторівневим поняттям, тому при формуванні точного визначення цієї категорії як елементу механізму суспільної безпеки необхідно визначити його певні показники та окреслити основні ознаки: 1) суспільна безпека – це забезпечення та збереження матеріального, духовного потенціалу всього суспільства на території Союзу; 2) суспільна безпека повинна здійснюватися на принципах, зазначених у чинних нормативних актах, що регулюють суспільну безпеку (законність, гуманізм, повага до особи, соціальна справедливість та ін.); 3) суспільна безпека є базовою ознакою підвищення ефективності захисту конституційного ладу та правопорядку в державі⁸; 4) суспільна безпека виступає одним із гарантів забезпечення соціально-економічної та внутрішньополітичної стабільності в країні; 5) забезпечення суспільної безпеки здійснюється в рамках розвитку національної незалежності та державного суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності кордонів; 6) суспільна безпека здійснюється шляхом забезпечення особистої безпеки громадян та інших фізичних осіб через надання можливості вибору сил і засобів подолання ситуацій загроз і небезпек відповідно до чинного законодавства; 7) суспільна безпека є показником розвиненості громадянського суспільства, рівня демократизму, сформованості та дієвості нормативно-правової бази держави, рівня захищеності особи; 8) суспільна безпека окреслює стан захисту законних прав та інтересів громадянина; 9) суспільна безпека включається в систему національної безпеки (як складовий елемент та показник); 10) суспільна безпека визначається в рамках геополітичної діяльності держави, зумовленої її геополітичним потенціалом, геостратегічним і загальним інформаційним простором⁹; 11) суспільна безпека визначає стан боєздатності та боєготовності ЄС, ефективності системи міжнародних зв’язків на основі партнерства і співробітництва в рамках протидії міжнародному тероризму, злочинності, торгівлі людьми та розповсюдженню наркотичних речовин; 12) суспільна безпека визначається рівнем національної свідомості, національної самобутності та спрямованості розвитку соціуму та держави в цілому; 13) рівень розвитку суспільної безпеки Союзу окреслюється в рамках розвитку націо-

⁷ C B Klockars, *The Idea of Police* (Law and criminal justice series, v. 3, Sage Publications Beverly Hills 1985) 9–12.

⁸ P Leopold, P Jackson, O. Hood Phillips & Jackson: *Constitutional and Administrative Law* (8th Edition, Sweet & Maxwell 2011) 855.

⁹ L Arbetman, E O’Brien, *Street Law: A Course in Practical Law* (National Textbook Company 1999) 724; G Teubner (ed), *Autopoietic Law: A New Approach to Law and Society* (De Gruyter 1988) 380.

нальної свідомості, культури та мови та прямо пропорційно залежить від цих елементів; 14) суспільна безпека ЄС залежить від загальної стратегії національного розвитку, національної ідеї та системи національних інтересів; 15) суспільна безпека визначається параметрами національної єдності та згоди; 16) суспільна безпека визначається як здатність і готовність Союзу до застосування силових заходів у протидії загрозам для досягнення загально визначених цілей; 17) структура суспільної безпеки формується в рамках правової свідомості всіх учасників процесу правоохоронної діяльності.

Усі перелічені вище ознаки суспільної безпеки Європейського співтовариства формують комплексну та методологічну базу для визначення системи механізму забезпечення суспільної безпеки співтовариства як елементу розвитку держави. У цьому аспекті можна виділити таку категорію, як концепція суспільної безпеки ЄС, яка чітко відображає сутність забезпечення суспільної безпеки Союзу як феномена діяльності органів виконавчої влади держави. Діяльність суб'єктів і об'єктів, їх взаємодія відбувається в певному суспільному середовищі управління забезпеченням суспільної безпеки. Поза середовищем існування цих категорій взагалі неможливо¹⁰.

Середовище управління системою забезпечення суспільної безпеки – це соціальне середовище, яке виступає як сукупність усіх аспектів функціонування і розвитку суспільства, що створює ймовірні загрози та небезпеки як результат власної діяльності або природні (космічні) стихійні лиха. Пропонуємо розділити це середовище на внутрішнє та зовнішнє за місцем і причинами виникнення джерел небезпеки.

Внутрішнє середовище системи забезпечення суспільної безпеки становить сукупність суспільних відносин, що виникають у системі забезпечення суспільної безпеки під час її функціонування. Такими небезпеками можуть бути: небезпека інформаційного обміну (наприклад, між суб'єктом та об'єктом), юридичний ризик (неправильне або неадекватне застосування нормативних актів, що може завдати шкоди учасникам забезпечення суспільної безпеки); особистісний ризик (неправильне прийняття рішення учасником забезпечення суспільної безпеки); управлінський ризик (нераціональне або несвоєчасне використання ресурсів для подолання ситуацій небезпеки).

Зовнішнє середовище формується поза межами окресленої нами системи забезпечення суспільної безпеки. Зовнішнє середовище формується із ситуацій та їх негативних наслідків, які виникають з причин, що не залежать від системи забезпечення суспільної безпеки. Такими небезпеками є природні стихійні лиха, небезпеки космічного походження (метеорити, уламки космічних кораблів або космічне сміття, яке може впасти на населених територіях), катастрофи, аварії, міграційні небезпеки, небезпека терористичних актів. Під впливом зовнішнього середовища система забезпечення суспіль-

¹⁰ N Delamare, *Traite de la Police* (Brunet, 1722 ed., T. I) 2.

ної безпеки ЄС трансформується, змінюється адекватно загрозам, що виникають, їх реальним або ймовірним негативним наслідкам.

Середовище забезпечення суспільної безпеки формує сферу управлінського впливу системи забезпечення суспільної безпеки¹¹. Сфери функціонують у рамках системи забезпечення суспільної безпеки й постійно розвиваються разом із суспільними відносинами.

Концепцію суспільної безпеки ЄС можна визначити як основні підходи до визначення теоретичної та прикладної бази забезпечення суспільної безпеки в рамках пріоритетної спрямованості діяльності у сфері суспільної безпеки органів державної виконавчої влади.

У сучасній діяльності ЄС можна виокремити основні концепції безпеки, які ми поділяємо на дві основні групи: групу концепцій суспільної безпеки в рамках державної діяльності (загальнодержавні концепції суспільної безпеки) і групу концепцій суспільної безпеки в рамках галузевої діяльності (галузеві концепції забезпечення суспільної безпеки). Ці групи концепцій є взаємодоповнювальними і в комплексі формують таку категорію, як феномен “безпекології суспільної сфери Європейського Союзу”. Тож основним елементом концепції суспільної безпеки повинна стати безпекологія як прикладний елемент наукового дослідження суспільної безпеки.

Безпекологія суспільної сфери ЄС – це комплексна галузь дослідження в рамках правових наук, що включає дослідження й вивчення специфіки феномена суспільної безпеки Союзу та його посадових осіб, визначення меж впливу зовнішніх і внутрішніх небезпек та загроз на таку діяльність і рівень стабільності суспільних відносин у ЄС. При цьому безпекологія суспільної сфери ЄС містить юридичний, психологічний, педагогічний та управлінський компоненти.

Отже, пропонуємо виділити кілька груп концепцій суспільної безпеки ЄС за суб'єктом та об'єктом спрямування практичної діяльності: *I група* визначається тим, що суб'єктом впливу на суспільну безпеку Союзу, об'єктом безпеки є життя та здоров'я людини і громадянина, а цю концепцію пропонуємо назвати концепцією особистісної (професійної) безпеки – вона відіграє важливу роль у забезпеченні суспільної безпеки Союзу, оскільки дає змогу підвищити рівень захищеності громадян; до *II групи* відносимо концепції, в яких суб'єктом є держава, а об'єктом – державні та національні інтереси, тобто діяльність у сфері суспільної безпеки Союзу як елементу захисту держави від внутрішніх та зовнішніх небезпек і загроз, до цієї групи відносимо: концепцію управління суспільною безпекою Союзу в системі національної безпеки та концепцію державної безпеки; *III група* концепцій передбачає суб'єктом впливу суспільної безпеки Україну, а об'єктом – її цілісність та нормальне функціонування, до цих концепцій віднесемо концепцію тріаду державної, суспільної та національної безпеки ЄС та концеп-

¹¹ J H G von Justi, *Grundsätze der Polizeiwissenschaft* (3 Aufl, Gottingen 1782).

цію управління загрозами і небезпеками в його суспільній безпеці. У сукупності всіх трьох окреслених підходів отримуємо концепцію “сервісної держави” як діяльності всіх державних органів щодо забезпечення суспільної безпеки й окремих фізичних осіб шляхом невтручання в їхню діяльність, тобто цю концепцію можна назвати “концепція комфортної суспільної безпеки”.

Концепція сервісної держави – це визначення напряму розвитку державного механізму й управління всіма галузями адміністративного регулювання, суть якої полягає у виробленні механізмів протидії загрозам і небезпекам суспільства, з урахуванням прав, свобод і законних інтересів фізичних осіб. Фактично концепція сервісної держави є практичним результатом впровадження розглянутих концепцій забезпечення всіх рівнів.

Отже, адміністративна конструкція забезпечення суспільної безпеки – це система теоретичних, методологічних, організаційно-правових, управлінських заходів, спрямованих на забезпечення процесу управління станом суспільної безпеки у формі протидії загрозам і небезпекам в усіх сферах функціонування суспільства всіх країн – членів ЄС і гарантування прогресивного й нормального розвитку європейського суспільства в майбутньому.

Висновки. На основі комплексного дослідження проблематики забезпечення суспільної безпеки в країнах Європейського Союзу крізь призму розвитку науки адміністративного права констатовано складність і багаторівневність європейської безпекової архітектури. Європейська система безпеки не є уніфікованою чи централізованою, а функціонує як мережа взаємопов’язаних організацій (ЄС, НАТО, ОБСЄ), механізмів і принципів, що ґрунтуються на спільних цінностях верховенства права, демократії, захисту прав людини та сталого розвитку. Водночас міждержавний характер рішень у сфері безпеки ЄС та обмеженість інструментів ОБСЄ знижують оперативність і ефективність реагування на новітні загрози.

Дослідження дало змогу класифікувати сучасні загрози для країн ЄС на зовнішні (міграційна криза, тероризм, військові загрози) та внутрішні (міжетнічна ворожнеча, економічна криза, соціальне невдоволення), підкреслюючи необхідність комплексного підходу до їх нейтралізації. Ефективне забезпечення суспільної безпеки можливе лише за умови врахування як внутрішніх, так і зовнішніх чинників ризику.

Адміністративна конструкція забезпечення суспільної безпеки складається з декількох взаємозв’язаних елементів: діяльності органів виконавчої влади, наукових розробок, рівнів протидії загрозам, кібербезпеки тощо. Вона передбачає розробку та впровадження алгоритму забезпечення безпеки, що охоплює науковий, експериментальний і практичний рівні. Такий підхід дає змогу гнучко адаптувати механізми безпеки до динаміки загроз.

Суспільна безпека розглядається як багаторівневе поняття, що включає матеріальний, духовний, соціальний, правовий та політичний аспекти. До

ознак суспільної безпеки віднесено: захист прав і свобод, забезпечення соціальної справедливості, підтримка національної ідентичності, гарантування територіальної цілісності, розвиток громадянського суспільства та ефективна протидія внутрішнім і зовнішнім загрозам. Особливу роль у забезпеченні правової визначеності та захисті прав людини в умовах безпечних викликів відведено судовим органам.

На підставі одержаних результатів введено поняття “безпекології суспільної сфери” як комплексної галузі правових наук, що досліджує специфіку феномена суспільної безпеки, межі впливу загроз, а також інтегрує юридичний, психологічний, педагогічний та управлінський компоненти. Це дає змогу формувати міждисциплінарний підхід до розробки ефективних механізмів протидії загрозам.

Кінцевою метою розвитку адміністративної архітектури безпеки є формування “сервісної держави”, яка забезпечує комфортну та безпечну життєдіяльність громадян через невтручання у їхню діяльність, але водночас гарантує ефективний захист від загроз усіх рівнів. Така держава спирається на баланс між захистом національних інтересів, прав людини та розвитком громадянського суспільства.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Arbetman L, O'Brien E, *Street Law: A Course in Practical Law* (National Textbook Company 1999) 724.
2. Delamare N, *Traite de la Police* (Brunet, 1722 ed., T. I) 2.
3. Justi J H G von, *Grundsätze der Polizeiwissenschaft* (3 Aufl, Gottingen 1782).
4. Klockars C B, *The Idea of Police* (Law and criminal justice series, v. 3, Sage Publications Beverly Hills 1985) 9–12.
5. Leopold P, Jackson P, O. Hood Phillips & Jackson: *Constitutional and Administrative Law* (8th Edition, Sweet & Maxwell 2011) 855.
6. Bezzubov D, *Suspilna bezpeka (orhanizatsiino-pravovi zasady zabezpechennia)* (Lesia 2013) (in Ukrainian).

Edited books

7. Teubner G (ed), *Autopoietic Law: A New Approach to Law and Society* (De Gruyter 1988).
8. Bezzubov D ta in, *Implementatsiia administratyvnoho zakonodavstva zarubizhnykh krain v pravovyi prostir Ukrainy (teoretyko-metodychni aspekty): navch. posib* (Lesia 2015) (in Ukrainian).
9. Bezzubov D ta in, *Transformatsiia ta rozvytok administratyvnoho prava v umovakh suchasnoho derzhavotvorennya: navch. posib.* (Lesia 2014) (in Ukrainian).

Journal articles

10. Jowell J, Lester A, 'Beyond Wednesbury: Substantive principles of administrative law' [1987] Publ. Law 368–382.

THE ADMINISTRATIVE ARCHITECTURE FOR ENHANCING PUBLIC SAFETY IN THE EUROPEAN UNION COUNTRIES

ABSTRACT. The article is devoted to the study of administrative and legal mechanisms for ensuring public security in the European Union countries as an important component of the national security system. The paper examines the evolution of the European security legal system, which has developed in response to historical traumas, geopolitical changes, and the search for stability in a complex international environment.

It is noted that the modern architecture of European security is a non-unified, multi-level system that combines normative, institutional, and procedural elements. This system is not centralized within a single organization but functions as a network of interconnected institutions, mechanisms, and principles based on shared values.

Threats and dangers to EU countries are systematized and classified into external (migration crisis, terrorist attacks, military threats) and internal (rising ethnic hostility, economic crisis, public dissatisfaction with policy). This classification enables a more structured approach to the development of counter-threat mechanisms.

The article proposes an administrative framework for enhancing the level of public security, which includes: constructive activities of executive authorities, scientific development of algorithms for ensuring public security, levels of threat and danger response, levels of securing public relations within the EU, and cybersecurity. All these elements are interrelated and depend on specific public relations and the internal environment of the EU member states.

An algorithm for developing a public security mechanism is proposed, consisting of three levels: scientific-theoretical, experimental-research, and practical implementation. This approach provides a comprehensive analysis of the issue and allows for the creation of effective threat-response mechanisms.

Groups of public security concepts are identified: personal (professional) security, state security, and the triad concept of state, public, and national security. Together, these approaches shape the concept of a "service-oriented state" aimed at ensuring a comfortable level of public safety.

The role of public sphere securitology is substantiated as a complex field of study within legal sciences, incorporating legal, psychological, pedagogical, and managerial components.

The article offers a holistic vision of the administrative framework for ensuring public security as a system of theoretical, methodological, organizational-legal, and managerial measures aimed at counteracting threats across all spheres of society in EU member states. This approach not only contributes to improved security today but also ensures the progressive development of European society in the future.

KEYWORDS: public security; algorithm; mechanism; analysis; threat; risk; environment.